

Városi szegregátumok a népszámlálási mikroadatok tükrében

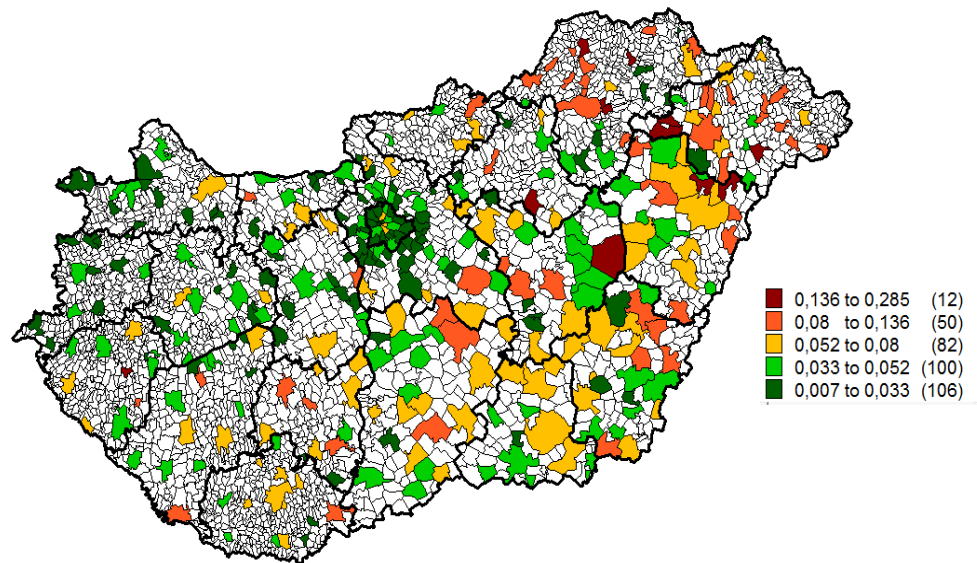
Koós Bálint

Kecskemét, 2018. október 18–19.

Prezentáció felépítése

- Háttér
- Módszertan, adatok
- Első eredmények
- Következő lépések

„Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól.”

(Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába, Osiris kiadó, 1997. 194. o.)

... kicsit érthetőbben

Társadalmi csoportok térbeli elkülönülése

Forrás: Csanádi Gábor: A lakóhelyi szegregáció: mérési módszerek c. előadásában hivatkozva:

<http://urbanista.blog.hu/2011/9/page/2>

Háttér- lakóhelyi szegregáció

Hatalmas irodalma van

- chicagói városszociológiai iskola (Park 1925; Burges 1928);
- **Nagyvárosi fókusz!**
 - Chicago – Burges, Duncan&Duncan;
 - New York – Glazer&Moynihan,
 - London – Hamnet
 - Varsó – Węclawowicz, Dangschat
 - Budapest (1930-1980) – Ladányi
 - Prága – Sykora;
- Fő kérdés: térbeli mintázat, okok és következmények

Adatok, módszerek

- KSH népszámlálás teljes körű mikroadatai (2001, 2011),
- Számlálókörzeti és települési szintre aggregált adatok
- Szegregációs index (2001, 2011)

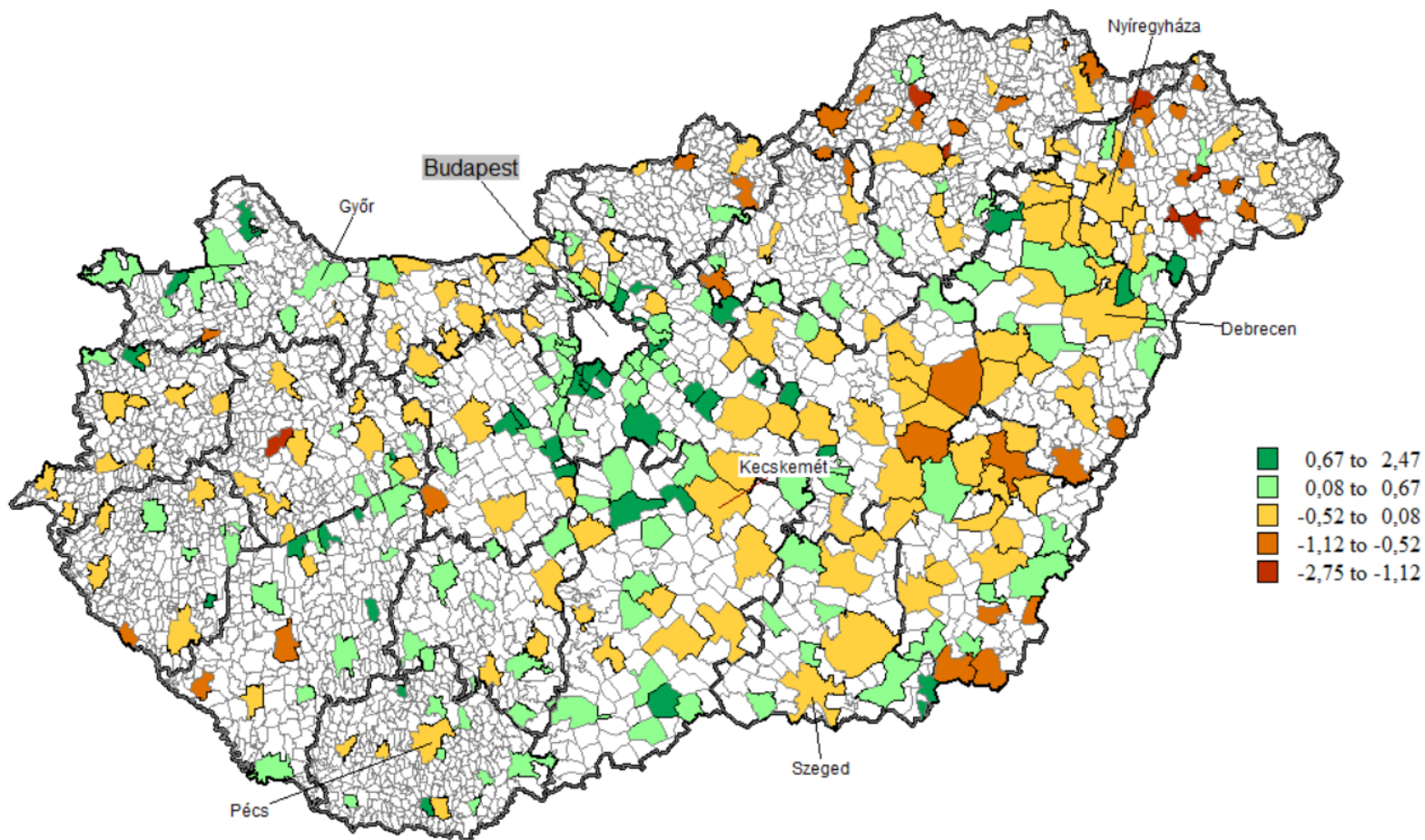
Kutatási kérdések

Makrószinten:

S mi történik városainkkal? Települési szinten szegregátumok formálódását erőteljesen formálják a költözések – de középvárosainkat miként érinti ez a folyamat? (... hogyan kapcsolható ez az urbanizációs ciklusokhoz?)

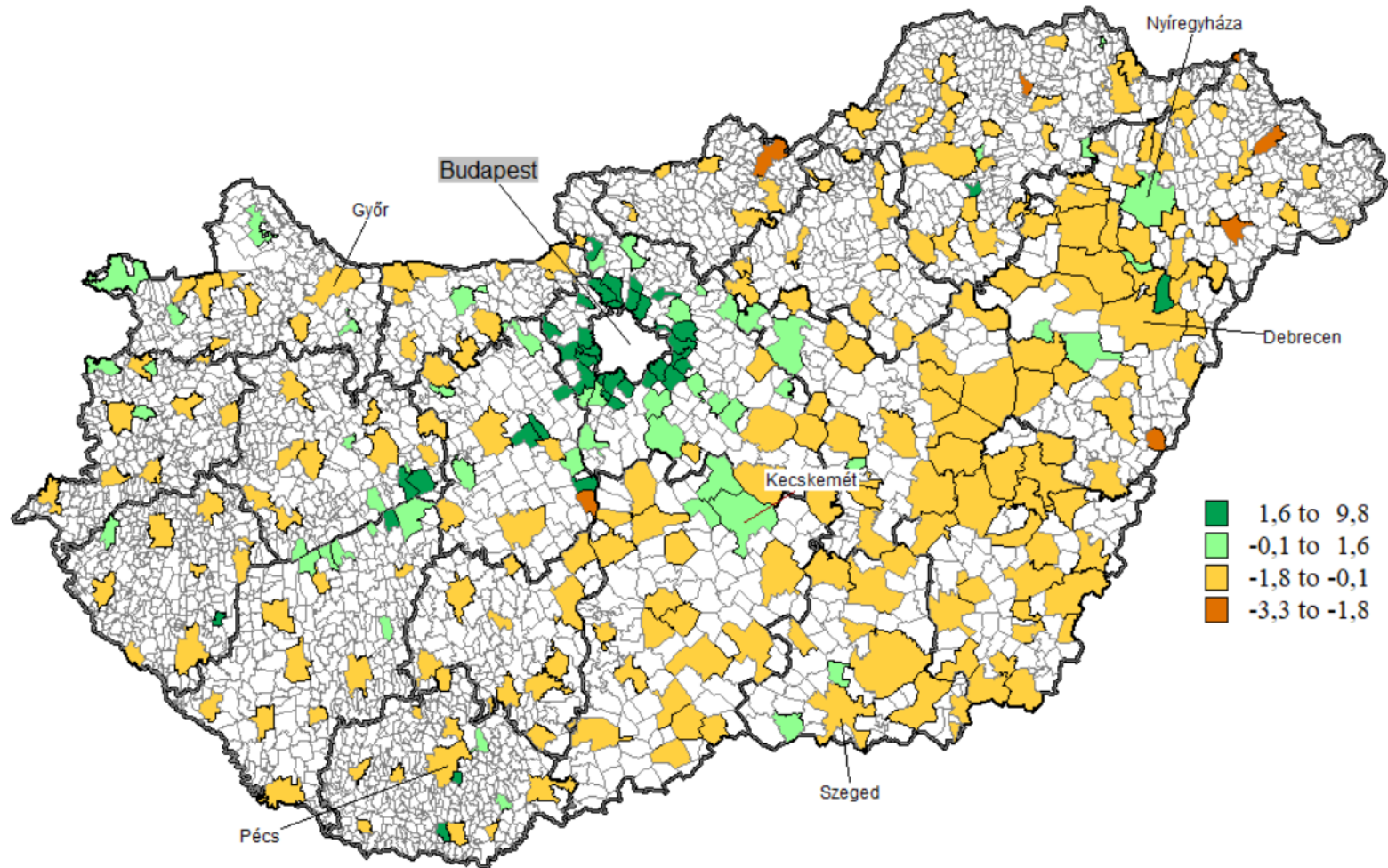
Időben miként alakul a munkaerőpiacon marginális helyzetű csoport (képzetlenek) térbeli elkülönülése?

Aktív korú (15-64), legfeljebb általános iskolát végzettek vándorlási egyenlege a lakóhely népességének százalékában (2011)

KSH: Népszámlálás 2001, 2011, saját számítás, szerkesztés

Aktív korú, felsőfokú isk. végzettek vándorlási egyenlege (2001-2011) a lakónépesség százalékában (2011)

KSH: Népszámlálás 2001, 2011, saját számítás, szerkesztés

Szelektív migráció Komló esetében (2001-2011)

	Alapfokú	Szakma	Érettségi	Diploma
Beköltözők	501	586	472	180
Kiköltözők	477	737	676	429
Egyenleg	24	-151	-204	-249

Komló esetében a szelektivitás:

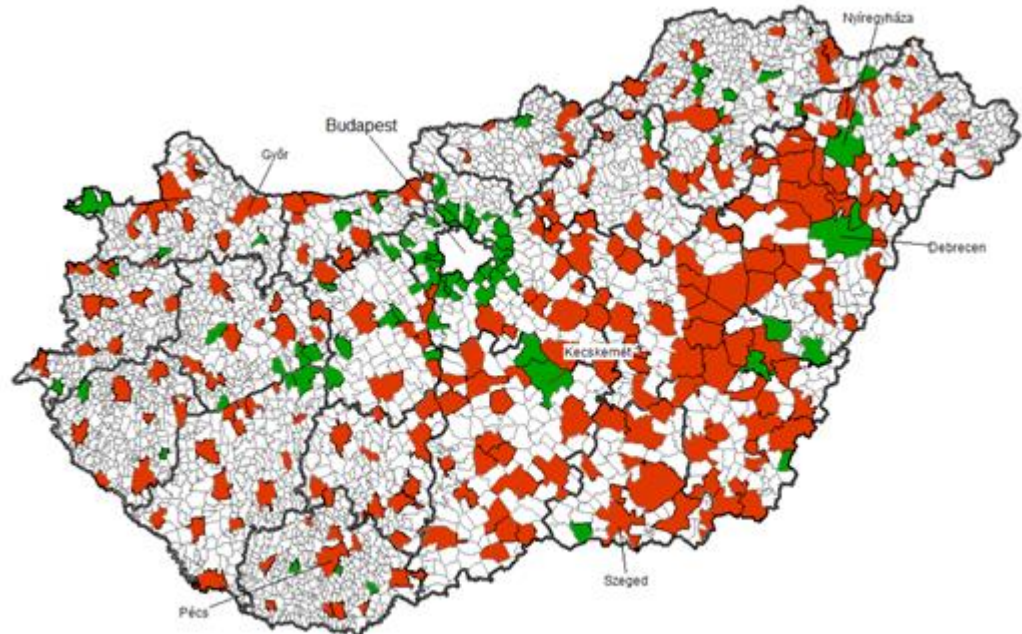
- Képzetlenek esetében gyenge többlet;
- Képzettebbek esetében erőteljesebb veszteség tapasztalható

Brama (2006) avoidance vs flight: gyarapodó városban értelmezhető, de zsugorodó városok esetében, miként különíthetjük el???

Hely és a fej

Aktív korú népesség belső vándorlása befolyásolja a középvárosok társadalmi szerkezetét

Kevés nyertes „Brain gain”,
Bp agglomeráció, Balaton, illetve fejlődő regionális központok, megyeszékhelyek (Debrecen, Nyíregyháza, Kecskemét, Sopron)
- **Mindenki más vesztes**

(+) Dipl. Vánd. egyenlege > Képzetlenek vánd. egyenlege

(-) Dipl. Vánd. egyenlege < Képzetlenek vánd. egyenlege

Településen belüli szegregáció

(Dusek T. 2016-os előadása az MRTT-n!)

Két csoport (B-W) térbeli elkülönülését ragadja meg.

1. Csoport: Legfeljebb általános iskolai végzettség, nem foglalkoztatott (inaktív, eltartott, munkanélküli);
2. Csoport: mindenki más (így a foglalkoztatott, nem szakképzettek is!)

(Kertesi-Kézdi, 2014) féle iskolai szegregációra kidolgozott kitettség indexének, illetve ebből képzett (normalizált) szegregációs indexének adaptációja:

$$ENR_j = \sum_{i=1}^{I_j} r_{ij} \frac{N_{ij} - R_{ij}}{N_j - R_j} \quad S_j = \frac{r_j - ENR_j}{r_j}$$

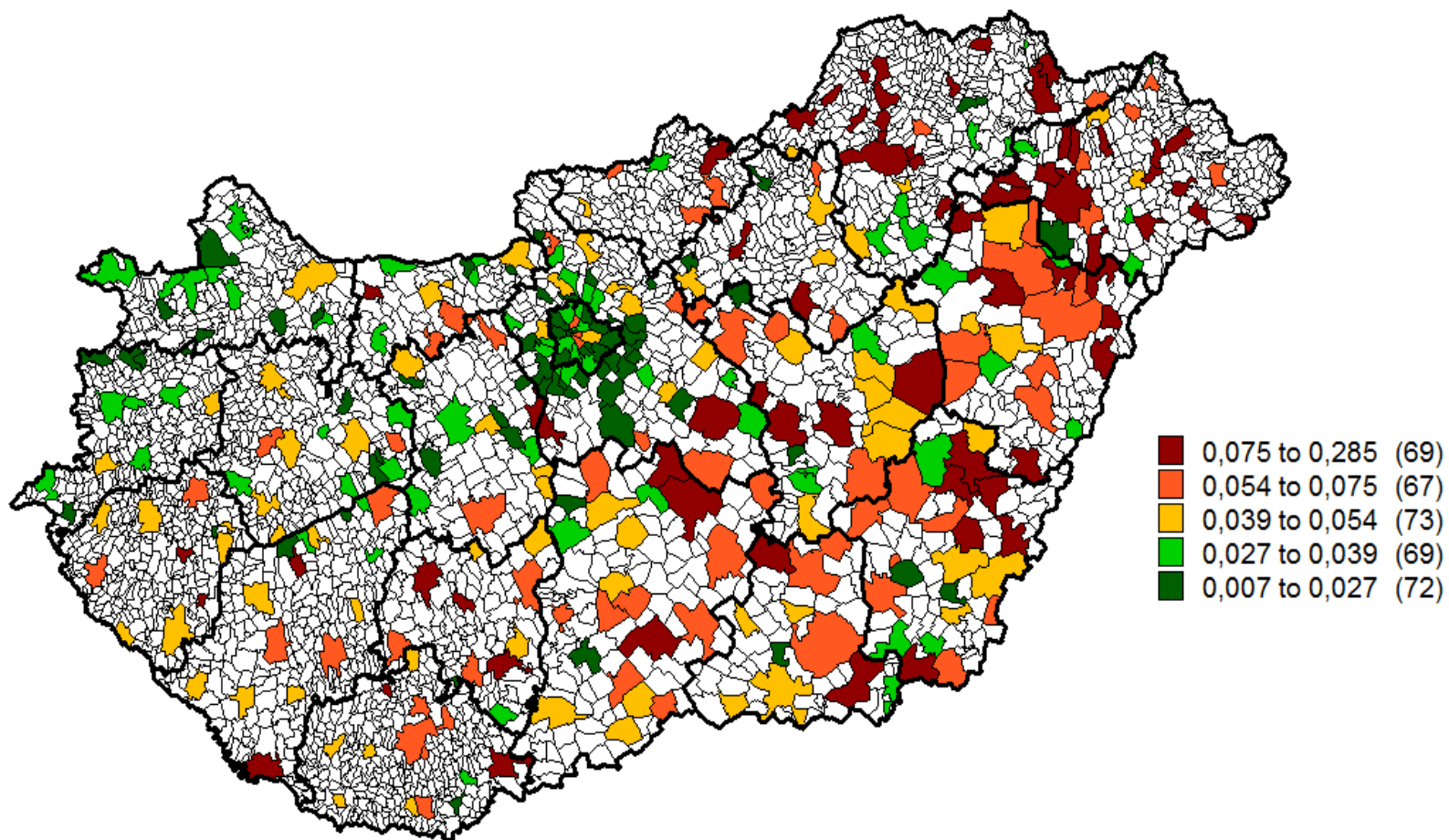
Legfeljebb általános iskolát végzettek

	Nem foglalkoztatott, legfeljebb ált. iskolát végzettek a 15-64 évesek arányában		
	Budapest	Megyei jogú város	Többi város
2001	12,7	15,4	23,1
2011	5,4	7,5	12,1

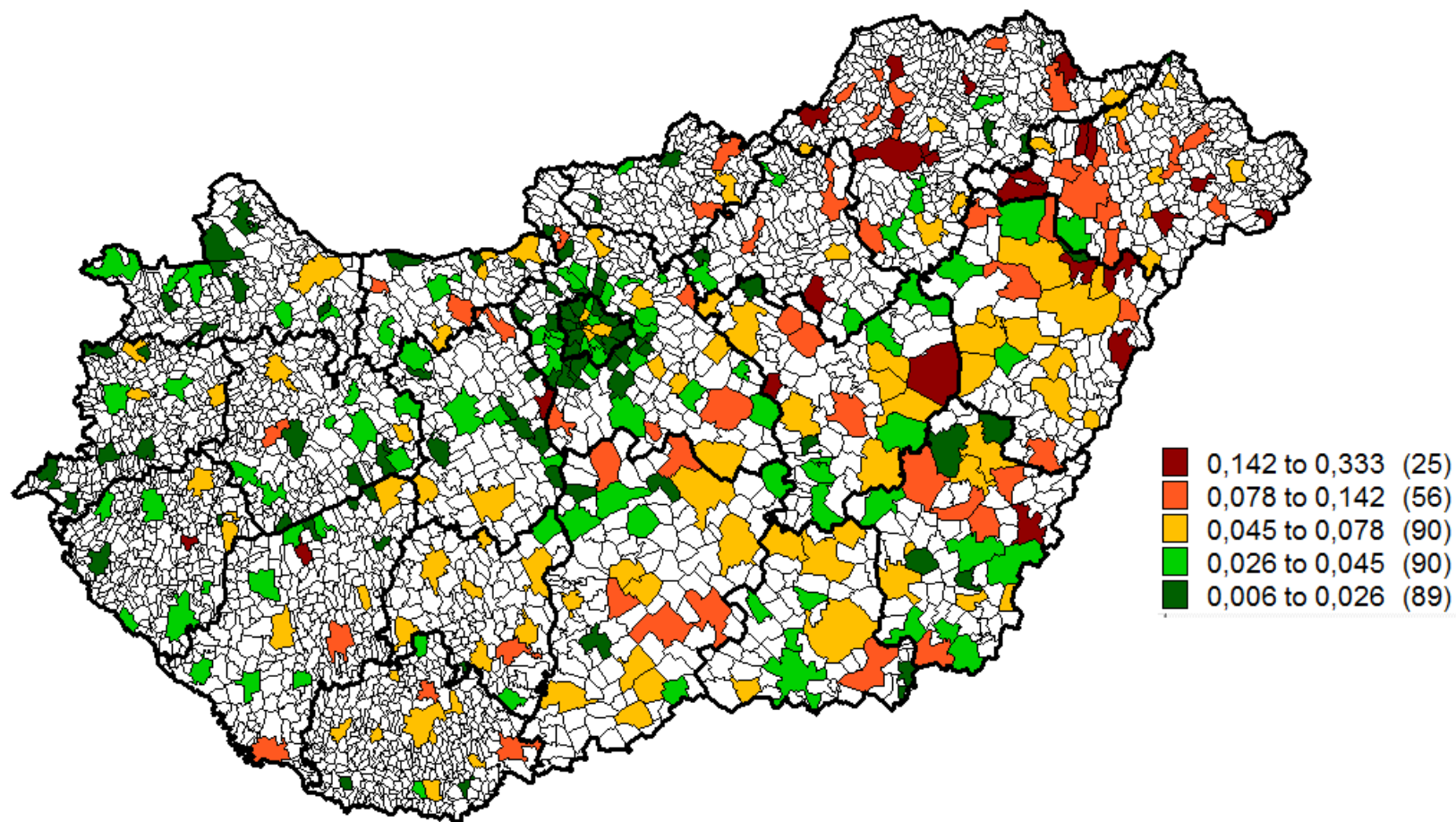
Városokban élő képzetlen, nem foglalkoztatottak száma megfeleződött:

- 1,31 millió – 0,681 millió;
- 2011-re markáns probléma jelölővé vált

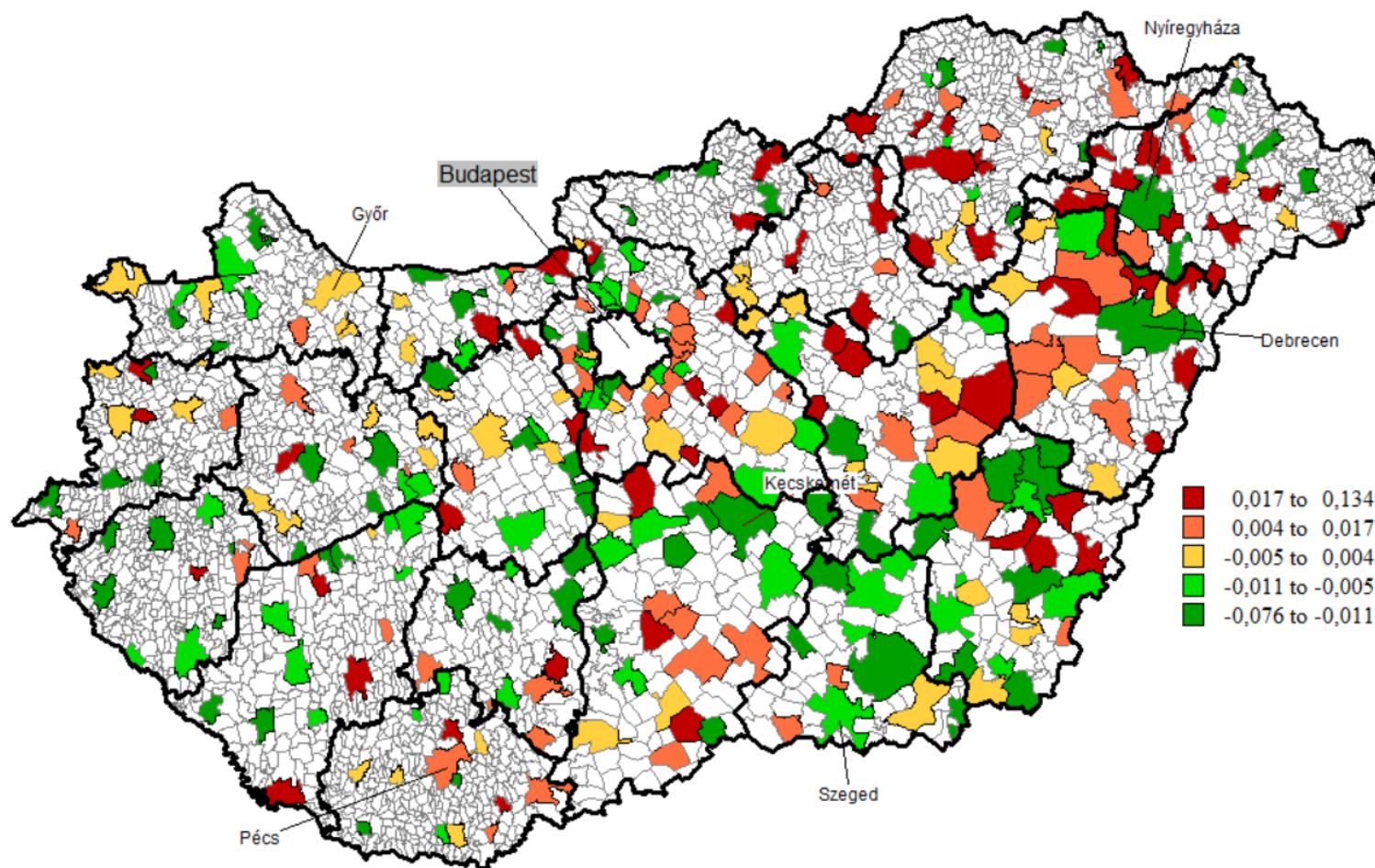
Szegregációs index 2001

Szegregációs index 2011

Változás irányai (2001-2011)

Szegregáció tényezői

Source	SS	df	MS	Number of obs =	347
Model	4746.73784	9	527.415316	F(9, 337) =	46.85
Residual	3793.91899	337	11.2579199	Prob > F	= 0.0000
				R-squared	= 0.5558
				Adj R-squared	= 0.5439
Total	8540.65684	346	24.6839793	Root MSE	= 3.3553

sz2011	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
TIG	-3.6456	.9678459	-3.77	0.000	-5.54938	-1.74182
Munk	2.158582	.694728	3.11	0.002	.792032	3.525131
lognp	1.146666	.3927478	2.92	0.004	.3741203	1.919212
logcigny	.3488054	.2435171	1.43	0.153	-.1301996	.8278104
megyei	-1.210204	.9308897	-1.30	0.194	-3.04129	.6208828
kerlet	-3.860558	.9139691	-4.22	0.000	-5.658361	-2.062755
Cigarny	.780985	.0811474	9.62	0.000	.6213657	.9406042
Als15	.5670403	.677027	0.84	0.403	-.764691	1.898772
Als10	-.1910274	.7630136	-0.25	0.802	-1.691897	1.309842
_cons	-9.200665	2.921949	-3.15	0.002	-14.94822	-3.453108

Növeli: Lélekszám, magas munkanélküliség, cigány népesség aránya
Csökkenti: BP, TIG (!); indifferens (megyei jog; járás fejlettsége, cigány népesség)

Köszönöm a figyelmet!

koosb@rkk.hu